

Nr 434

Av herr Olsson i Gävle m. fl., om inrättande av en ordinarie forskningsprofessur i kardiologi vid karolinska sjukhuset.

I två vid 1953 års riksdag väckta likalydande motioner, I:33 och II:63, yrkades, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggnad m. m. att upptaga förhandlingar med Stockholms stad angående hjärtklinikens å södersjukhuset upplåtande för undervisningsändamål.

Motionärerna erinrade om att ett större antal personer avled i hjärt- och kärlsjukdomar än i tuberkulos och alla svulstersjukdomar sammantagna samt att intet annat område inom invärtesmedicinen kunde i sjukdomsfrekvens mäta sig med hjärt- och kärlsjukdomarna. Angivna förhållanden hade föranlett karolinska institutet att vid upprepade tillfällen hemställa hos Kungl. Maj:t om inrättande av en personlig professur i hjärt- och kärlsjukdomar för överläkaren, docenten vid karolinska institutet, professor G. Nylin, under vars ledning en klinik för sagda sjukdomar skapats vid södersjukhuset. Universitetskanslern hade tillstyrkt inrättandet av en sådan professur för Nylin, därest erforderlig överenskommelse med Stockholms stad kunde ernås.

Statsutskottet, som behandlade förenämnda motioner i sitt utlåtande nr 11, fann vad i motionerna anförts beaktansvärt men ansåg att slutlig ställning till frågan icke borde tagas förrän kostnaderna kunde överblickas. Utskottet föreslog med hänsyn därtill, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna för ifrågavarande hjärtkliniks upplåtande för undervisningsändamål m. m. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Kungl. Maj:t uppdrog den 5 juni 1953 åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggnad m. m. att i samråd med institutets lärarkollegium företaga utredning rörande de av riksdagen berörda förhållandena samt att till Kungl. Maj:t redovisa resultatet. Då utredningsarbetet icke bedrevs så skyndsamt som önskvärt vore, framfördes i motioner (I:27 och II:28) till 1955 års riksdag yrkande om att utredningen skulle snabbt slutföras, så att de därav föranledda förslagen om möjligt kunde föreläggas 1955 års riksdag.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet beslöt den 8 april 1954 att förorda inrättande vid institutet av en ordinarie forskningsprofessur i kardio-

logi med professorn Gustav Nylin som förste innehavare, och i skrivelse av den 13 maj 1955 till chefen för inrikesdepartementet lämnade kommissionen redogörelse för dittills vidtagna åtgärder.

Kommissionen har i en den 15 december 1955 dagtecknad skrivelse till Kungl. Maj:t redovisat resultatet av sitt uppdrag och framlagt *dels* förslag till avtal rörande forskning och undervisning i kardiologi vid södersjukhuset i Stockholm i samband med inrättande av en forskningsprofessur i ämnet, *dels* kostnadsberäkningar för forskningsprofessuren. Avtalet, som preliminärt träffats mellan kommissionen och Stockholms stads representanter, skall godkännas av staten och av Stockholms stad.

Då utredningsarbetet slutförts och konkreta förslag framlagts, bör 1956 års riksdag taga slutlig ställning till frågan. Vi äro sålunda av den mening, att sagda professur bör inrättas från och med den 1 juli 1956.

Kommissionens förenämnda skrivelse av den 15 december 1955 jämte avtalsförslag bilägges.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta inrättandet fr. o. m. den 1 juli 1956 av en ordinarie forskningsprofessur i kardiologi vid karolinska institutet.

Stockholm den 26 januari 1956

Adolv Olsson

Harald Kärrlander

Elis Håstad

David Hall

Bertil v. Friesen

Bilaga

Till

KONUNGEN

Genom beslut den 5 juni 1953 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att i samråd med karolinska institutets lärarkollegium företaga utredning rörande de av statsutskottet i utlåtande den 10 april 1953 (nr 11), punkt 34, berörda förhållandena samt till Kungl. Maj:t redovisa resultatet av detta uppdrag.

I nämnda utlåtande hade statsutskottet i fråga om ett förslag, som i två

inom riksdagen väckta motioner (I:33 och II:63) framförts angående hjärtkliniken å södersjukhuset upplåtande för undervisningsändamål m. m. uttalat, att utskottet funnit vad i motionerna anförts beaktansvärt men att slutlig ställning till frågan icke borde tagas förrän kostnaderna kunde överblickas. Med hänsyn härtill borde de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna för hjärtkliniken vid södersjukhuset upplåtande för undervisningsändamål m. m. utredas.

I skrivelse den 13 maj 1955 till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet lämnade kommissionen en redogörelse för bland annat lärarkollegiets framställningar om inrättande av en forskningsprofessur i hjärt- och kärlsjukdomar och den första fasen av kommissionens i oktober 1953 påbörjade utredning i ärendet. I nämnda skrivelse, till vilken kommissionen tillåter sig hänvisa, framhöll kommissionen, att den hade för avsikt att fortsätta sina undersökningar om förutsättningarna för hjärtkliniken upplåtande för undervisningsändamål. Kommissionen anförde därjämte, att den avsåg att vid de ytterligare överläggningar, som erfordrades med representanterna för Stockholms stad, i första hand till fortsatt diskussion upptaga frågan om riksplatser vid hjärtkliniken ävensom frågan om statens bidrag till avlöning åt den underordnade läkarpersonalen vid kliniken.

När kommissionen under oktober månad innevarande år fortsatte överläggningarna med stadens representanter, blev frågan om inrättande av riksplatser följaktligen först föremål för diskussion. Det föreslogs därvid från stadens sida, att man borde avvakta resultatet av den pågående statliga utredningen angående åtgärder mot den minskade tillströmningen av utomlänspatienter vid vissa undervisningssjukhus (Lunds lasarett och Malmö allmänna sjukhus), enär det kunde förmodas, att ifrågavarande utredning komme att framlägga förslag om hur undervisningssjukhusens behov av riksplatser borde lösas. Då kommissionen emellertid under hand inhämtat, att nämnda utredning icke kunde väntas avgiva något utlåtande inom närmaste tiden, ansåg kommissionen sig icke kunna acceptera stadens förslag utan förordade i stället, att staden ställde visst antal vårdplatser vid hjärtkliniken till förfogande för sådana utomstadspatienter, å vilka det s. k. utomlänsavtalet kunde tillämpas. Därjämte framlade kommissionen ett förslag till överenskommelse mellan staten och staden beträffande den kardiologiska kliniken, innebärande att staten helt skulle svara för kostnaderna för forskningspersonalens avlöning och pensionering samt bidra med hälften av motsvarande kostnader för två av kliniken sju underläkare.

Efter ingående och långvariga diskussioner ha förhandlingsparterna slutligen enats om bifogade förslag till avtal rörande forskning och undervisning i kardiologi vid södersjukhuset (bilaga 2).

Det åt kommissionen givna uppdraget avser visserligen endast en utredning angående de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna för hjärtkliniken upplåtande för undervisningsändamål, men kommissionen har för sin del ansett lämpligt att framlägga utredningsresultatet i form av ett mellan parterna preliminärt träffat avtal, som reglerar de frågor, som torde komma att aktualiseras, därest en forskningsprofessur i kardiologi inrättas vid karolinska institutet och innehavaren av denna befattning samtidigt knytes till södersjukhuset såsom överläkare vid en kardiologisk klinik.

Kommissionen vill i detta sammanhang framhålla, att stadens delegerade under överläggningarna deklarerat sitt intresse för den kliniska forskningen och förklarat sig till fullo förstå vikten av att stadens sjukhus upplåtas för sådant ändamål, men för sitt godkännande av det framlagda avtalsförslaget

ha stadens representanter dock ställt vissa villkor utöver dem, som finnas angivna i avtalstexten.

Sålunda har från stadens sida med eftertryck framhållits, att när staden i detta fall ansett sig kunna avstå från att begära driftkostnadsbidrag från staten enligt principerna i det s. k. sabbatsbergsavtalet, så har detta skett uteslutande med hänsyn till att nu träffade preliminära uppgörelse avser forskningsundervisning och icke vanlig rutinundervisning för medicine studerande. Föreliggande avtalsförslags ersättningsnormer kunna enligt stadens delegerades mening icke tillämpas beträffande sistnämnda undervisning, varför stadens godtagande av avtalsförslaget icke får bli prejudicerande för framtiden.

Kommissionen anser för sin del föreliggande uppgörelse om kardiologikliniken som ett särfall och kan därför ansluta sig till den av staden intagna ståndpunkten.

Stadens delegerade ha vidare under överläggningarna uttalat, att man från stadens sida förutsätter, att samarbete beträffande den kliniska forskningen skall äga rum mellan kardiologiska kliniken och geriatriska kliniken vid södersjukhuset.

Kommissionen som erfarit, att sådant samarbete för närvarande pågår, finner det naturligt och självklart, att så sker jämväl i fortsättningen.

Avtalsparterna äro överens om att avtalet, som i den föreslagna utformningen saknar bestämmelser rörande uppsägning, skall kunna ändras eller upphöra, därest ändrade förhållanden därtill föranleda. Det förutsättes emellertid, att förhandlingar i så fall skola upptagas mellan parterna.

Kostnadsberäkningar.

Enligt § 5 i avtalet skall all för forskning och undervisning erforderlig personal vid kliniken avlönas och pensioneras av staten. Lärarkollegiet har beräknat ifrågavarande personal till en professor, en kansliskrivare och ett laboratoriebiträde. Kommissionen utgår ifrån att för forskning och undervisning erfordras en professor i Co 14, ett kanslibitråde i Ce 11 och ett laboratoriebiträde i Ce 11. Årliga lönekostnaderna för denna personal beräknas till $(33\ 180 + 9\ 516 + 9\ 516 =)$ 52 212 kronor. Pensionskostnaderna torde böra beräknas till $(5\ 580 + 2\ 496 + 2\ 496 =)$ 10 572 kronor per år. Statens beräknade kostnader för forskningspersonal uppgå således per budgetår till $(52\ 212 + 10\ 572 =)$ 62 784 kronor.

Anmärkning: Nuvarande överläkaren vid medicinska kliniken II vid södersjukhuset torde, även om han skulle komma att inneha forskningsprofessur i kardiologi, i sin egenskap av överläkare komma att åtnjuta hel pension från staden.

Enligt § 5 skall staten vidare bidra med halva löne- och pensionskostnaden för två av de för närvarande sju förste underläkarna vid kliniken. Lönekostnaderna för nämnda underläkare ha beräknats som om dessa läkare vore placerade i löneklass A 28:30 i 1947 års allmänna tjänstereglemente för Stockholm kommunalstyrelse, d. v. s. nämnda lönegrads näst högsta löneklass 30 inkl. rörligt tillägg uppgår till 22 776 kronor. Halva årliga lönekostnaden för två underläkare blir samma belopp. Pensionskostnaderna uppgivas till 4 063 kronor för envar av underläkarna, eller tillsammans 8 126 kronor, varav på statens del kommer hälften eller 4 063 kronor. Statens sammanlagda bidrag per budgetår kan således beräknas till $(22\ 776 + 4\ 063 =)$ 26 839 kronor.

Jämlikt § 7 i avtalsförslaget skall staten utge bidrag dels med 14 000 kronor per år för stadens kostnader för anordnande av de enligt § 3 upplåtna åtta vårdplatserna för utomstadspatienter, dels med 1 000 kronor per år för tillhandahållen föreläsningssal, städning av densamma m. m.

Förstnämnda belopp har i avrundat tal angivits motsvara 4,5 procents ränta å byggnads- och utrustningskostnaderna för åtta av södersjukhusets vårdplatser. I platskostnadsavgiften ha således icke inräknats några amorteringskostnader.

För anskaffning av materiel för forskning och undervisning räknar kommissionen i likhet med lärarkollegiet med årligt anslagsbehov om 10 000 kronor.

Som engångsanslag för viss materialanskaffning enligt specifikation, som finnes intagen som underbilaga i kommissionens ovannämnda skrivelse den 13 maj innevarande år, har lärarkollegiet angivit ett belopp av 25 000 kronor. Kommissionen har för sin del icke funnit anledning till erinran mot detta förslag.

Kommissionens utredning har sålunda resulterat i att statens kostnader för anordnande av forskningsklinik i kardiologi vid södersjukhuset i Stockholm kunna beräknas till i runt tal 115 000 kronor per budgetår enligt följande sammanställning.

Ersättning till Stockholms stad.

Bidrag till två underläkare	26 839 kronor	
Platskostnadsavgift för 8 vårdplatser för utomstadspatienter	14 000 »	
Ersättning för föreläsningssal m. m.	1 000 »	41 839 kronor

Utgifter för forskningspersonal å karolinska institutets stat

1 professor, 1 kanslibitråde, 1 laboratoriebiträde	62 784 kronor
Materielanslag å karolinska institutets stat	10 000 »
Summa	114 623 »

Härtill kommer ett engångsbelopp om 25 000 kronor.

Stockholm den 15 december 1955.

Underdånigst för kommissionen

John Lingman

/ Gösta Råby

Förslag till
Avtal

rörande forskning och undervisning i kardiologi vid södersjukhuset i Stockholm.

Mellan svenska staten och Stockholms stad är — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och Stockholms stadsfullmäktiges godkännande — följande avtal träffat.

§ 1.

Stadens upplåter medicinska kliniken II jämte till densamma hörande poliklinik och laboratorieavdelning å södersjukhuset för forskning och viss undervisning i kardiologi.

Den kardiologiska kliniken skall omfatta två allmänna vårdavdelningar om sammanlagt 64 platser samt 7 platser å enskild vårdavdelning.

§ 2.

För undervisningens behöriga bedrivande ställer staden erforderlig föreläsningssal till förfogande.

§ 3.

Av kliniken vårdplatser upplåter staden åtta för utomstadspatienter, å vilka det s. k. utomlänsavtalet skall äga tillämpning.

Klinikchefen skall tillse, att antalet utomstadspatienter icke vid något tillfälle överstiger nyssnämnda antal.

§ 4.

Undervisningen vid kliniken må omfatta dels s. k. postgraduateundervisning i form av en 3-veckorskurs årligen om cirka 20 föreläsningar med 20 deltagare, dels forskningsundervisning med högst 5 samtidigt deltagande auskultanter.

§ 5.

Klinikens överläkare, tillika professor i kardiologi vid karolinska institutet, jämte all annan för forskning och undervisning erforderlig personal vid kliniken tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att staden bestrider kostnaden för särskilt överläkararvode med samma belopp, som utgår till motsvarande överläkare vid karolinska sjukhuset.

Övrig för kliniken avsedd läkarpersonal tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att staten bidrager med halva löne- och pensionskostnaden för två förste underläkare.

Annan för kliniken drift behövlig personal tillsättes, avlönas och pensioneras av staten.

§ 6.

Klinikens läkare intaga som sådana, i den mån ej annorlunda stadgas i gällande, av Kungl. Maj:t fastställda reglemente för stadens sjukhus, samma ställning till sjukhusdirektionen som övriga läkare vid stadens sjukhus samt äro pliktiga att efterkomma de anordningar för sjukhusets drift, som sjukhusdirektionen äger vidtaga, ävensom att ställa sig till efterrättelse de för stadens sjukhus gällande bestämmelser, som icke strida mot detta avtal.

§ 7.

Såsom bidrag till stadens kostnader för anordnande av de enligt § 3 upp-

låtna vårdplatserna erlägger staten till staden ett belopp av 14 000 kronor per kalenderår.

För tillhandahållen föreläsningssal m. m. erlägger staten till staden en ersättning om 1 000 kronor per kalenderår.

§ 8.

Staten anskaffar och bekostar för forskningen och undervisningen erforderlig apparatur och materiel, för vilken staden fritages från allt ansvar.

§ 9.

Staten ansvarar för skada av vad slag den vara må, som kan uppkomma på grund av forsknings- och undervisningsverksamheten.

§ 10.

Forskningen och undervisningen vid kliniken får ej medföra intrång i sjukhusets övriga verksamhet.

§ 11.

Staden tillkommande ersättning för kalenderår skall i efterskott erläggas till sjukhuset efter rekvisition av sjukhusets intendent.

§ 12.

Som förutsättning för avtalets ikraftträdande skall gälla, att en ordinarie forskningsprofessur i kardiologi inrättas vid karolinska institutet.

Avtalet gäller från och med den dag innehavare av nämnda professur tillträder sin befattning.

Nr 435

Av herr **Olsson** i Gävle m. fl., *angående dels godkännande av visst förslag till avtal rörande forskning och undervisning i kardiologi vid södersjukhuset, dels ock anvisande av ett anslag för ändamålet.*

Under återopande av vad vi anfört och yrkat i motion nr II:434 hemställa vi,

att riksdagen måtte *dels* för sin del godkänna kommissionens för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggnad m. m. förslag till avtal rörande forskning och undervisning i kardiologi vid södersjukhuset i Stockholms, *dels* för bestridande av kostnader för forskningsprofessur i ämnet vid karolinska institutet anvisa ett belopp av 140 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1956

Adolv Olsson

Harald Kärrlander

Elis Håstad

Bertil v. Friesen

David Hall
